

Sygnatura akt: V GC 1016/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 25 września 2017r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w V Wydziale Gospodarczym w składzie:

Przewodniczący: SSR Robert Roliński

Protokolant: Paulina Frelicka

po rozpoznaniu w dniu 11.09.2017r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa: **K. B.**

P. W.

przeciwko: (...) **S.A. z/s w W.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) **S.A. z/s w W.** na rzecz powodów solidarnie **K. B. i P. W.** kwotę 774,90 zł (siedemset siedemdziesiąt cztery złote dziewięćdziesiąt groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 25.06.2016r. do dnia zapłaty ;
2. zasądza od pozwanej (...) **S.A. z/s w W.** na rzecz powodów solidarnie **K. B. i P. W.** kwotę 1 536,53 zł (jeden tysiąc pięćset trzydzieści sześć złotych pięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 377zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V GC 1016/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 czerwca 2016r. powodowie K. B. i P. W. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z/s w W. kwoty 774,90 zł. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 25.05.2016r. do dnia zapłaty, a także kosztami postępowania wg norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego oraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powodów podniósł, że w dniu 14.03.2016r. w kolizji drogowej został uszkodzony pojazd marki P. (...) o nr rej. (...) należący do poszkodowanego M. D.. Strona pozwana jest ubezpieczycielem sprawcy kolizji w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Szkoda została zgłoszona pozwanej. Poszkodowany na okres naprawy pojazdu tj. na okres od dnia 01.04.2016r. do dnia 09.04.2016r. wynajął od powodów pojazd zastępczy marki F. (...). Koszt związany z wynajęciem pojazdu zastępczego wyniósł 984 zł. brutto. Poszkodowany przelał na powodów wierzytelność z tytułu odszkodowania za najem pojazdu zastępczego przysługującą mu wobec pozwanej. Pozwana w wydanej decyzji przyznała odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 209,10 zł brutto, uznając za uzasadniony czas najmu przez 2 dni. Ponadto pozwana zweryfikowała stawkę najmu do 85 zł. netto za dobę. Pełnomocnik powodów wskazał, iż w okresie 2 dni nie został naprawiony pojazd poszkodowanego. Istotny wpływ na czas naprawy pojazdu w serwisie ma orientacyjny termin na dostawę części zamiennych. Ponadto technologiczny czas naprawy pojazdu nie uwzględnia

czasu dokonania pierwszej i ewentualnych kolejnych oględzin, zamówienia, dostarczenia i koniecznego oczekiwania na niezbędne do naprawy części.

(pozew k. 2-3 akt)

W odpowiedzi na pozew, która wpłynęła do Sądu w dniu 02.08.2016r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanego podniósł, że pozwana kwestionuje dochodzone przez powoda roszczenie w zakresie okresu najmu oraz wysokości stawki najmu za dobę. Jednocześnie pełnomocnik wskazał, iż pozwana po zweryfikowaniu przedłożonej przez powodów faktury VAT, przyznała zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego przez okres 2 dni, uwzględniając technologiczny czas naprawy pojazdu, a także okoliczności towarzyszące naprawie oraz uznał za zasadną stawkę 85 zł. netto za dobę jako średnią stawkę dobową netto w dacie wynajmu dla segmentu B. Poszkodowany stosownie do art. 354§2 k.c. decydując się na najem pojazdu zastępczego ma obowiązek zapobiegania zwiększeniu się szkody przez unikanie generowania nadmiernych kosztów.

(odpowieź na pozew k. 23-26 akt)

Z uwagi na wskazane przez biegłego przyczyny uniemożliwiające opracowanie opinii z uwagi na brak stosownego materiału dowodowego (brak jakiegokolwiek opisu uszkodzeń z protokołem oględzin, brak jakiegokolwiek kosztorysu naprawy, brak jakiegokolwiek rachunku za naprawę ze specyfikacją) zarządzeniem z dnia 21.02.2017r. pełnomocnik pozwanego został zobowiązany do przedłożenia w terminie 7 dni akt szkody w formie elektronicznej (na płycie CD) ewentualnie przedłożenia pełnych akt szkody w wersji papierowej pod rygorem skutków z art. 233§2 k.p.c. Zakreślony termin upłynął bezskutecznie.

Sąd poczynił następujące ustalenia faktyczne:

Powodowie prowadzą działalność gospodarczą m.in. w formie s.c (...)

(dowód: wydruk z (...) k. 7 i 8 akt)

Pozwany (...) S.A. z/s w W. jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

(dowód: odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców k. 29-33 akt)

W dniu 14 marca 2016 roku doszło do kolizji drogowej w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki P. (...) o nr rej. (...) należący do poszkodowanego M. D.. W kolizji drogowej uczestniczył także samochód sprawcy kolizji, który posiadał ubezpieczenie OC w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Poszkodowany zgłosił szkodę pozwanemu.

(okoliczności bezsporne)

W związku z naprawą pojazdu poszkodowany w okresie od dnia 01.04.2016r. do dnia 09.04.2016r. (tj. 8 dni) wynajął od powodów samochód zastępczy marki F. (...). Strony ustaliły stawkę najmu pojazdu na kwotę 100 zł. netto za dobę. Pojazd zastępczy był niezbędny poszkodowanemu w celu dojazdów do pracy oraz wykonywania codziennych obowiązków. Pojazd uszkodzony został przyjęty do warsztatu w dniu 01.04.2016r., części do pojazdu zakupiono w dniu 07.04.2016r. i dostarczono w dniu 08 kwietnia 2016r. w tym też dniu zakończono naprawę pojazdu. W związku z wynajęciem pojazdu zastępczego wynajmujący wystawił poszkodowanemu fakturę VAT dokumentującą okres najmu samochodu zastępczego w w/w dniach oraz stawkę najmu pojazdu zastępczego ustaloną na kwotę 100 zł. netto/doba.

(dowód: umowa najmu wraz z załącznikami k. 9-11, 12 akt ;

oświadczenie k.14 akt;

faktura VAT k. 13 akt;

akta szkody k. 35-56 akt;

zlecenie k. 17,69,102 akt

zeznania świadka M. D. e-protokół z dnia 14.11.2016r. 00:07:09-00:19:29 min)

Poszkodowany przelał na powodów prawo do odszkodowania za wynajem samochodu przysługujące mu z polisy OC sprawcy. Pozwany został o powyższym fakcie powiadomiony.

(okoliczności bezsporne)

Strona pozwana na podstawie przedłożonej faktury VAT przyznała powodom odszkodowanie z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego w kwocie 209,10 zł. brutto. Pozwany uznał za uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego przez 2 dni oraz zweryfikował stawkę do kwoty 85 zł. netto za dobę.

(dowód: decyzja k. 15,16 akt;

akta szkody k. 35-56 akt)

W okolicznościach niniejszej sprawy z uwagi na braki w dokumentacji szkodowej w tym brak jakiegokolwiek opisu uszkodzeń z protokołem oględzin, brak jakiegokolwiek kosztorysu naprawy, brak jakiegokolwiek rachunku za naprawę ze specyfikacją nie sposób było ustalić jaki był uzasadniony technologicznie i organizacyjnie czas naprawy uszkodzonego w kolizji z dnia 14.03.2016r. pojazdu marki P.. Średnia dobową stawka najmu pojazdu segmentu B właściwa dla rynku lokalnego wynosiła ok. 100 zł. netto.

(dowód: opinia biegłego sądowego k. 109-113 akt)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w postaci dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a w toku postępowania nie pojawiły się żadne okoliczności rzutujące na ich autentyczność.

Ponadto sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zeznania świadka M. D. bowiem w sposób logiczny i rzeczowy uzupełniły materiał dowodowy oparty na dokumentach. Ponadto Sąd czyniąc ustalenia faktyczne oparł się także na opinii biegłego sądowego z zakresu techniki motoryzacyjnej. Opinia biegłego sądowego została sporządzona w sposób rzetelny przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje oraz bezstronną. Podkreślenia wymaga, iż opinia ta nie została zakwestionowana przez żadną ze stron w jakimkolwiek zakresie.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz której zawarta została umowa ubezpieczenia. Powyższy przepis stanowi podstawę odpowiedzialności strony pozwanej za skutki kolizji w której uczestniczył pojazd uszkodzowanego M. D.. Warunki odpowiedzialności pozwanego jako zakładu ubezpieczeń za szkodę spowodowaną przez ubezpieczonego przez niego posiadacza pojazdu mechanicznego określa ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 z późn. zm.). W myśl art. 34 cytowanej wyżej ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz

lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym (art. 36 w/w ustawy). Przy czym skoro doszło do zderzenia się dwóch pojazdów mechanicznych to podstawę odpowiedzialności stanowi art. 415 k.c., bowiem jak to wynika z art. 436§2 k.c. obowiązek naprawienia szkody związany jest z winą sprawcy.

Z prezentowanego stanowiska pozwanego wynika, że nie kwestionuje on swojej odpowiedzialności co do zasady bowiem w toku postępowania likwidacyjnego uznał roszczenie powodów w części tj. w zakresie 2 dni oraz co do stawki 85 zł. netto za dobę. Sporny był natomiast okres najmu pojazdu zastępczego powyżej 2 dni oraz stawka najmu pojazdu powyżej 85 zł. netto.

Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego wyznaczona jest - zarówno co do zasady, jak i co do granic - przez odpowiedzialność tego posiadacza lub kierowcy. Podstawową zatem przesłanką decydującą o zasadności roszczeń poszkodowanego w analizowanym przypadku jest wykazanie, że w majątku poszkodowanego na skutek kolizji doszło do uszczerbku podlegającego naprawieniu w drodze zapłaty określonej sumy pieniężnej przez zakład ubezpieczeń na podstawie art. 361 k.c. w zw. z art. 363 k.c. Zgodnie z brzmieniem art. 361 § 2 k.c., w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Jak stanowi art. 363 § 1 k.c., naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. Dyspozycja art. 361 § 2 k.c. wyznacza zakres obowiązku odszkodowawczego, stanowiąc, że naprawieniu podlegają poniesione straty i utracone korzyści, a więc określa regułę pełnego odszkodowania w granicach szkody prawnie relewantnej. Przez sformułowanie „w powyższych granicach” ustawodawca odwołuje się bowiem do unormowania związku przyczynowego. W tych granicach podmiot odpowiedzialny jest do naprawienia szkody ustalonej metodą dyferencyjną. Podstawę obliczenia utraconych korzyści stanowić powinna różnica między stanem majątku osoby poszkodowanej, który rzeczywiście istnieje po nastąpieniu zdarzenia wywołującego szkodę, a hipotetycznym stanem majątku, pomyślanym jako taki stan, który urzeczywistniłby się, gdyby zdarzenie wywołujące szkodę nie nastąpiło. W przypadku, gdy na skutek pozbawienia możliwości korzystania z rzeczy uszkodzonej poszkodowany korzysta odpłatnie z usługi mającej na celu wyrównanie tego uszczerbku, koszt zakupu towaru lub usługi stanowi szkodę podlegającą naprawieniu przez ubezpieczyciela sprawcy szkody.

Zgodnie z zasadą pełnej rekompensaty szkody poszkodowany jest uprawniony do żądania od ubezpieczyciela odszkodowania obejmującego straty, które poniósł, i korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Skoro skutkiem wypadku komunikacyjnego z udziałem poszkodowanego jest uszkodzenie pojazdu mechanicznego uniemożliwiające poszkodowanemu korzystanie z niego, uszczerbkiem w jego majątku są koszty najmu pojazdu zastępczego. Stanowisko to znalazło potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 6 stycznia 1999 r. (II CKN 109/98) legalis nr 222489, Sąd Najwyższy stwierdził, iż między faktem uszkodzenia w wyniku wypadku samochodu używanego przez poszkodowanego a faktem wynajęcia przez poszkodowanego innego samochodu i poniesienia kosztów z tego tytułu istnieje normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 k.c. Odnosząc się do kwestii związku przyczynowego, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2000 r. (III CKN 810/98) Legalis nr 315818, wskazał, że odpowiedzialność dłużnika dotyczy tylko skutków typowych. Typowy jest skutek, jaki daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, taki, o którym na podstawie zasad doświadczenia życiowego wiadomo, że jest charakterystyczny dla danej przyczyny jako normalny rezultat określonego zjawiska. W praktyce sądowej przyjmuje się, że ponoszenie kosztów najmu pojazdu zastępczego pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym. (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 2 lipca 2004 r. (II CK 412/03) Legalis nr 66096 oraz wyrok Sadu Najwyższego z dnia 5 listopada 2004r. (II CK 494/03) Legalis nr 67722.

Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia lub uszkodzenia stanowi szkodę majątkową. W piśmiennictwie podkreśla się, że normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego, w sytuacji jego uszkodzenia. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne, na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. Postulat pełnego odszkodowania przemawia więc za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek uszkodzenia. (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2004 r. w sprawie IV CK 672/03 Legalis nr 277761). Termin wydatków koniecznych oznacza przy tym wydatek niezbędny dla korzystania z innego pojazdu w takim samym zakresie w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji gdyby mu szkody nie wyrządzono.

W przedmiocie zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela sprawcy zdarzenia drogowego w związku z żądaniem poszkodowanego o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego, którego koszt powinien być refundowany w ramach odpowiedzialności ubezpieczyciela wynikającej z umowy obowiązkowej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 listopada 2011 r. (III CZP 05/11 OSNC 2012, nr 3, poz. 28, LEX nr 1011468) podnosząc, że - odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Odpowiedzialność ta nie jest uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej.

Podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, jednak nie może ono przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy.

Czyniąc ustalenia odnośnie do czasu najmu pojazdu pozostającego w adekwatnym związku przyczynowy ze zderzeniem pojazdów, należy mieć na uwadze okres przez jaki pojazd uszkodzony pozostawał w naprawie. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.11.2004r. II CK 494/03 Biul.SN 2005/3/11 - Jeżeli uszkodzony pojazd nadaje się do naprawy w postaci wmontowania do niego nowej części zamiennej, to koszty najmu przez poszkodowanego tzw. samochodu zastępczego obejmować mogą tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu (art. 361 § 1 k.c.). Tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 listopada 2002 r., sygn. akt VCKN 1397/00, niepublikowany.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego należy uznać, iż powodowie wykazali stosownymi dokumentami, iż okres najmu pojazdu zastępczego za jaki domagają się wypłaty odszkodowania od pozwanego był okresem niezbędnym i koniecznym do naprawy pojazdu. Wbrew twierdzeniom pozwanego, które notabene nie zostały poparte żadnymi dowodami, powodowie w sposób prawidłowy i rzetelny udokumentowali okres przez jaki pojazd pozostawał w warsztacie samochodowym przedkładając na ta okoliczność zlecenie naprawy, z którego to dokumentu wynika kiedy pojazd został przekazany do naprawy jak również kiedy został naprawiony.

Zatem należy przyjąć, iż wskazany w tym dokumencie okres naprawy pojazdu uszkodzonego jest okresem koniecznym i niezbędnym do przeprowadzenia naprawy. Skoro pozwany kwestionował okres naprawy pojazdu twierdząc, iż nie był on w rzeczywistości okresem koniecznym i niezbędnym do przeprowadzenia naprawy uszkodzonego pojazdu to powinien tą okoliczność wykazać, czego nie uczynił. Tymczasem ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie obciąża tę stronę, która wywodzi z nich określone skutki prawne (art. 6 k.c.). Strona, która nie przedstawi dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30.10.2015r., I ACa 548/15, Lex nr 1856462). Ponadto przedstawienie przez stronę dowodu w celu wykazania określonych twierdzeń o faktach sprawy, z których wywodzi ona korzystne dla siebie skutki, jest jej ciężarem procesowym, wynikającym i zagwarantowanym przepisami prawa, przede wszystkim w jej własnym interesie. To interes strony, jakim jest wygranie procesu, nakazuje jej podjąć

wszelkie możliwe czynności procesowe w celu udowodnienia przedstawionych twierdzeń o faktach (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 06.03.2015r., I ACa 833/14, Lex nr 1770860). Pozwany nie sprostął ciężącemu na nim obowiązki.

W tym miejscu należy wskazać, iż istotnymi dokumentami w sprawie umożliwiającymi ustalenie rzeczywistego uzasadnionego technologicznie i organizacyjnie czasu naprawy uszkodzonego pojazdu były dokumenty w postaci opisu uszkodzeń z protokołem oględzin i kosztorys naprawy.

Brak powyższych dokumentów uniemożliwił biegłemu de facto udzielenie odpowiedzi w powyższym przedmiocie. Zwłaszcza brak dokumentu potwierdzającego datę dokonania oględzin w ocenie sądu uniemożliwia poczynienie wiążących ustaleń w zakresie uzasadnionego czasu zamówienia i oczekiwania na części niezbędne do naprawy pojazdu.

Wobec braku w/w dokumentów w przedłożonych przez pozwanego aktach szkody, pozwany został zobowiązany przez Sąd do przedłożenia pełnych akt szkody, czego nie uczynił. W tym miejscu należy zaznaczyć, że niewykonanie przez pozwanego zobowiązania Sądu zrodziło negatywne skutki dla pozwanego.

Wobec nie wykonania przez pozwanego nałożonego na niego przez Sąd obowiązku przedłożenia pełnych akt szkody należało uznać, iż wynikający z przedłożonych dokumentów przez powodów okres pozostawiania pojazdu w warsztacie był okresem niezbędnym i koniecznym do naprawy pojazdu. Dodatkowo należy wskazać, iż skoro pozwany jest przedsiębiorcą i obowiązuje go podwyższony miernik staranności to winien zdawać sobie sprawę z konsekwencji wynikających z przepisu art. 233 § 2 k.p.c., a zatem skoro nie wykonał zobowiązania Sądu, przyjęć należało domniemanie, że z wymaganej dokumentacji wynikać mogły fakty udowadniające tezę dowodową powodów.

Stosownie do treści przepisu art. 233 § 2 k.p.c., sąd oceni na tej samej podstawie (art. 233 § 1 k.p.c.), jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Zgodnie natomiast z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Doktryna jednoznacznie wskazuje, iż wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności. W tym zakresie należy brać pod uwagę wyniki „całej rozprawy”, cały materiał sprawy (np. przesłuchanie informacyjne, oświadczenia, roztrząsanie wyników postępowania dowodowego) (tak: Piasecki w: KPC t. I, red. Piasecki, 2014, wyd. 6). Niewykonanie zobowiązania Sądu przez pozwanego z całą pewnością budzi wątpliwość co do wiarygodności jego twierdzeń.

Ta okoliczność z kolei oceniana w powiązaniu z pozostałym materiałem procesowym sprawy daje podstawy do uznania roszczenia powodów za wykazane. Podkreślić należy, że w niniejszym postępowaniu strona powodowa przedstawiła posiadane przez siebie dokumenty w postaci zlecenia naprawy, umowy najmu, faktury VAT jak również dowód osobowy w postaci zeznań poszkodowanego.

W tym miejscu należy wskazać, iż wobec powyższego nie sposób zarzucić poszkodowanemu, iż jego zachowanie w kontekście brzmienia art. 354§2 k.c. naruszało obowiązek zapobiegania zwiększeniu się szkody przez unikanie generowania nadmiernych kosztów.

W kontekście kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu, Sąd Najwyższy wskazał, że odszkodowanie przysługuje od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu, obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy ustalone według cen występujących na lokalnym rynku. Ze względu na podobieństwo zastosowanego kryterium, zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zasadne jest uwzględnienie sposobu i zasad ustalenia wysokości odszkodowania, również w sprawach o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. W orzecznictwie wskazywano, że kosztami ekonomicznie uzasadnionymi są koszty ustalone według cen, którymi posługuje się warsztat dokonujący naprawy. Nie ma przy tym znaczenia, że ceny te odbiegają od cen przeciętnych dla określonej kategorii usług występujących na rynku. Jeśli nie kwestionuje się prawa poszkodowanego do wyboru przez niego warsztatu samochodowego mającego dokonać naprawy miarodajne w tym zakresie powinny być ceny stosowane przez ten

warsztat naprawczy. Jak już wskazano wyżej, te same zasady można przyjąć dla określenia wysokości stawek za najem pojazdu zastępczego. Poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwać firmy, która wynajmuje pojazdy najtaniej.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że stawka najmu za którą powodowie wynajęli pojazd została uzgodniona pomiędzy stronami umowy najmu na kwotę 100 zł. netto za dobę, co też wynika z dołączonych do akt faktur VAT.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego jakoby przyjęta przez strony umowy najmu stawka była zawyżona, należy wskazać, iż na rynku nie istnieją średnie ceny najmu pojazdu. Strony nie zawierają umowy po cenach średnich. Na rynku występują ceny najwyższe i najniższe, a także ceny pośrednie między nimi. Nie można odnosić treści zawartej przez strony umowy najmu ani do cen najniższych, ani średnich. W sytuacji, gdy nie jest kwestionowany fakt prowadzenia przez wynajmujących działalności w zakresie najmu pojazdów zastępczych, to stosowane przez nich stawki mieszczą się w stawkach rynkowych, ponieważ są jednymi z tych, które występują na rynku. Skoro powodowie przedstawili rachunek w postaci faktury VAT za wynajem pojazdu zastępczego, a autentyczność dokumentu nie była kwestionowana przez zakład ubezpieczeń, to ubezpieczyciel sprawy szkody ma obowiązek kwotę wydatkowaną na najem pojazdu zastępczego zwrócić. Dopiero wykazanie, iż poszkodowany świadomie lub przez niedbalstwo zapłacił kwotę wyższą, niż powinien, mogłoby zwolnić ubezpieczyciela z odpowiedzialności za tę nadwyżkę. Tak też trafnie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. (I CKN 1466/99) Legalis nr 55215, zgodnie z którym możliwe jest przypisanie ubezpieczonemu naruszenia wynikającego z art. 354 § 2 k.c. obowiązku współpracy z dłużnikiem, jeżeli świadomie lub przez niedbalstwo kupił części droższe. Tę zasadę w ocenie Sądu należy odnieść również do kosztów najmu pojazdu zastępczego. Możliwość przerzucenia ciężaru dowodu przez zastosowanie domniemań faktycznych dopuścił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 1986 r. (I CR 34/86) Legalis nr 25272. Ubezpieczyciel, negując prawdziwość danych zawartych w fakturze potwierdzającej najem pojazdu zastępczego, powinien zakwestionować autentyczność dokumentu, przeprowadzając postępowanie dowodowe dotyczące okoliczności sporządzenia dokumentu stanowiącego fakturę VAT. W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał powyższych okoliczności. Nie wykazał również, iż zastosowana stawka nie jest stawką rynkową.

W ocenie Sądu, w sytuacji, gdy pozwany kwestionował wysokość dochodzonego odszkodowania, twierdząc, że stawka zastosowana przez powodów jest stawką zawyżoną, to na nim spoczywał ciężar dowodu zgodnie z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. (por. E. Bronowicka, Najem pojazdu zastępczego – uwagi o sposobie ustalania stawek rynkowych czynszu najmu oraz K. Markiewicz, Kilka uwag w związku z postępowaniami o odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczych, *Kwartalnik SSP Iustitia*, Nr 1/2014, Dodatek – Odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego – materiały z konferencji).

Ponadto o tym, iż zastosowana przez powodów dobową stawką najmu pojazdu zastępczego nie jest stawką zawyżoną świadczy także treść sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego sądowego.

Reasumując, w ocenie sądu powodowie wykazali zasadność, celowość, wysokość i brak nieuzasadnionego zwiększania kosztów najmu pojazdu zastępczego, co też mając na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 476 k.c. i art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 z późn. zm.).

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c. Stosownie do w/w przepisu, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Powołany przepis ustanawia dwie zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu, tj. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę orzekania o zwrocie kosztów niezbędnych i celowych. Przepisy art. 98 § 2 i 3 k.p.c. statuują niezbędne koszty procesu, i tak stosownie do § 3 do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa w sądzie. Jednakże pełnomocnikiem strony powodowej był radca prawny, zatem zastosowanie obok art. 98 k.p.c. znajduje art. 99 k.p.c., zgodnie z którym stronom reprezentowanym przez radcę prawnego zawraca

się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Kosztami postępowania sąd obciążył pozwaną jako stronę, która przegrała proces i zasądził ich zwrot od pozwanej na rzecz powodów solidarnie. W niniejszej sprawie koszty postępowania po stronie powodowej wyniosły 1.536,53 zł. i złożyły się na nie: opłata sądowa od pozwu w kwocie 39 zł., wynagrodzenie pełnomocnika powodów w kwocie 360 zł., ustalone w oparciu o § 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) oraz opłata skarbowa od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, a także wydatki w postaci wynagrodzenia biegłego w łącznej kwocie 1.120,53 zł.